

1. ΜΙΑ « ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΝΔΗΜΙΑ » ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΜΕ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΜΕ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Ημ. Έκδοσης: ...29/11/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...29/11/2025

Σελίδα:4

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΨΙΕΡΣΣΙΤΑ

ΥΓΕΙΑ

Fake news στη δημόσια υγεία

Μια «ψηφιακή πανδημία» που οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε

Στην εποχή όπου η πληροφορία διακινείται και διαχέεται με μεγάλη ταχύτητα, η δημόσια υγεία έχει αποκτήσει έναν νέο αντίπαλο, που δεν είναι άλλος από τα fake news. Δεν πρόκειται απλώς για παραπλανητικά δημοσιεύματα και ψευδείς ειδήσεις, αλλά για έναν μηχανισμό που μπορεί να επηρεάσει βαθιά την ανθρώπινη συμπεριφορά, να υπονομεύσει τη συλλογική προστασία και να θωλώσει την ευδιάκριτη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στην επιστήμη και τη συνωμοσιολογία.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει αναφερθεί επανειλημμένως στη νέα πανδημία – την πανδημία των fake news. Άλλωστε, τα θέματα υγείας αποτελούν έναν ανέκαθεν ένα «πρόσφορο» πεδίο διαστρεβλώσεων, φόβου, απλουστεύσεων και ψευδών ισχυρισμών – και η ύπαρξη της παραπληροφόρησης στη δημόσια σφαίρα δεν ήταν ποτέ αθώα, θέτοντας σε κίνδυνο ζωές.

Υπό αυτό το πλαίσιο, οφείλουμε διαρκώς ως Πολιτεία να διασφαλίζουμε και να αποκαθιστούμε την εμπιστοσύνη στην επιστήμη, στηρίζοντας τον πολίτη με αξιόπιστη ενημέρωση. Δεν πρέπει να λησμονούμε, άλλωστε, ότι η εμπιστοσύνη των πολιτών στην επιστήμη και στους θεσμούς υγείας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα κάθε δημόσιας πολιτικής. Και επειδή η δημόσια υγεία βασίζεται στην πρόληψη (εμβολιασμοί, προληπτικές εξετάσεις, μέτρα προστασίας), τα fake news – αρκετά συχνά – παρουσιάζουν την πρόληψη ως απειλή, προσπαθώντας να διαστρεβλώσουν επιστημονικά δεδομένα και συστάσεις, με απώτερο στόχο να προκληθεί σύγχυση και κόπωση στον κόσμο.

Σήμερα, έναν άορατο «ψηφιακό» αντίπαλο, που εκμεταλλεύεται τα κενά και τις αδυναμίες στον δημόσιο διάλογο, διαβρώνοντας σταδιακά την εμπιστοσύνη των πολιτών, δεν τον καταπολεμάς με ευχές, αλλά με οργανωμένες πολιτικές, επιστημονική τεκμηρίωση και διαρκή επαγρύπνηση.

Υπό αυτές τις συνθήκες και επιχειρώντας να αντιμετωπίσουμε άμεσα τη νέα μορφή «πανδημίας», αυτή των fake news, προχωρήσαμε στη δημιουργία Γραφείου Εντοπισμού και Αντιμετώπισης Fake News για Θέματα Δημόσιας Υγείας, στον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), που θα λειτουργεί ως μόνιμος μηχανισμός παρακολούθησης, ανάλυσης και έγκυρης ενημέρωσης. Το νέο αυτό Γραφείο θα λειτουργεί σε συνεχή βάση, με αποστολή να εντοπίζει, να αξιολογεί και να αντικρούει με επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο τις ψευδείς ειδήσεις που κυκλοφορούν για την υγεία, τα εμβόλια και τις προληπτικές παρεμβάσεις.

Δεν πρόκειται για ένα απλό Γραφείο. Στην πραγματικότητα μιλάμε για την αξιοποίηση μιας σειράς από καινοτόμα και σύγχρονα εργαλεία παρακολούθησης και

ΓΝΩΜΗ

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΑΓΑΠΗΔΑΚΗ

Η δημιουργία του Γραφείου Εντοπισμού και Αντιμετώπισης Fake News αποτελεί ένα βήμα προς μια πιο ανθεκτική δημόσια υγεία. Ένα βήμα που θωρακίζει τον πολίτη, ενισχύει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στηρίζει την επιστημονική γνώση απέναντι στην παραπληροφόρηση

ανάλυσης ανοικτών πηγών πληροφοριών, με τα οποία θα έχουμε τη δυνατότητα να εντοπίζουμε έγκαιρα κάθε είδους πηγή παραπληροφόρησης, είτε μέσω δημοσιευμάτων σε ιστοσελίδες, είτε σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης (social media), με στόχο να τις αξιολογούμε με επιστημονικά κριτήρια και να παρεμβαίνουμε με σαφείς, τεκμηριωμένες απαντήσεις.

Για τον εντοπισμό αφηγημάτων παραπληροφόρησης εφαρμόζεται μια πρακτική διαδικασία συνεχούς παρακολούθησης του ψηφιακού περιβάλλοντος. Χρησιμοποιούνται εξειδικευμένες πλατφόρμες ανάλυσης διαδικτυακού περιεχομένου και κοινωνικών δικτύων, στις οποίες εισάγονται επιλεγμένα λήμματα όπως «εμβόλια», «εμβολιασμός», «παρενέργειες φαρμάκων», «μεταδοτικά νοσήματα» κ.ά. Με βάση τα λήμματα, τα συστήματα αντλούν σχετικές δημοσιεύσεις από ανοικτές πηγές (online media και κοινωνικά μέσα δικτύωσης, έντυπα κ.ά.), τις οποίες στη συνέχεια αξιολογεί η εξειδικευμένη ομάδα του Γραφείου Αντιμετώπισης Παραπληροφόρησης του ΕΟΔΥ. Από τη συνολική δεξαμενή ευρημάτων, η ομάδα προχωρά σε διαδικασία διαλογής (filtering), εντοπίζει τα δυνητικά αφηγήματα παραπληροφόρησης, αξιολογεί τον βαθμό διάδοσής τους και, βάσει της κατηγοριοποίησης επικινδυνότητας (π.χ. υψηλού ή χαμηλού κινδύνου), εισπράττει την κατάλληλη απόκριση.

Αξίζει να επισημανθεί ότι για την εκτίμηση του κινδύνου ενός αφηγήματος παραπληροφόρησης, εφαρμόζεται μια συνδυαστική μεθοδολογία που περιλαμβάνει τόσο τα εργαλεία ανάλυσης δεδομένων, όσο και την εξειδικευμένη ανθρώπινη αξιολόγηση.

Πιο συγκεκριμένα, τα ψηφιακά εργαλεία ανάλυσης εξετάζουν τον όγκο και την ταχύτητα διάδοσης των αναφορών – πόσο συχνά εμφανίζεται ένα συγκεκριμένο λήμμα, εάν παρουσιάζει απότομες αυξήσεις στη διαδικτυακή συζήτηση (spikes) και εάν εμφανίζει τάσεις viral διάδοσης. Παράλληλα, αξιολογείται το reach και το engagement, δηλαδή πόσοι χρήστες εκτιμάται ότι έχουν εκτεθεί στο περιεχόμενο, ο αριθμός αντιδράσεων, κοινοποιήσεων και σχολίων, καθώς και το εάν η πληρότητα προέρχεται από λογαριασμούς ή μέσω υψηλής απήχησης. Τέλος, μέσω ανάλυσης των συναισθημάτων που δυνητικά προκαλεί το συγκεκριμένο περιεχόμενο στους αποδέκτες (sentiment analysis), διαπιστώνεται εάν η αντίδραση του κοινού είναι θετική, ουδέτερη ή αρνητική. Παράλληλα, εντοπίζονται φαινόμενα τοξικού λόγου (toxic language), φόβος, πανικός ή κατηγορηματικοί ισχυρισμοί, δηλαδή απόλυτες, αδιαπραγμάτευτες διαπιστώσεις που παρουσιάζονται ως αδιαμφισβήτητα γεγονότα, χωρίς τεκμηρίωση ή επιστημονική βάση. Τέτοιου είδους ισχυρισμοί ενδέχεται να αυξήσουν την επικινδυνότητα ενός αφηγήματος, καθώς προκαλούν πόλωση, ενεργοποιούν έντονα συναισθήματα και – λόγω του συνήθους απλουστευτικού τους χαρακτήρα – διαδίδονται ταχύτερα και ευκολότερα. Σε κάθε περίπτωση, τα εργαλεία παρέχουν ενδείξεις – όχι βεβαιότητες. Γι' αυτό, τον τελικό λόγο στην εκτίμηση κινδύνου θα έχει η έμπειρη διεπιστημονική ομάδα του ΕΟΔΥ.

Παράλληλα, ο ΕΟΔΥ θα προχωρά στην έκδοση εβδομαδιαίου δελτίου ενημέρωσης για τα fake news, το οποίο θα συνοδεύει το τακτικό επιδημιολογικό δελτίο του Οργανισμού. Το δελτίο αυτό θα είναι διαθέσιμο σε επαγγελματίες υγείας, γιατρούς, φαρμακοποιούς, δημοσιογράφους, αλλά και στους πολίτες, ώστε όλοι να έχουν άμεση πρόσβαση σε έγκυρες και τεκμηριωμένες απαντήσεις.

Η δημόσια υγεία δεν είναι χώρος για «γκρίνες ζώνες». Είναι χώρος ευθύνης, αλήθειας και διαφάνειας.

Σε μια εποχή όπου τα fake news παράγουν ταχέως και διακινούνται με ταχύτατο ρυθμό, οφείλουμε να εξασφαλίσουμε ότι ο πολίτης μπορεί να βρει γρήγορα ξεκαθάρσεις, αξιόπιστες πληροφορίες – χωρίς θόρυβο, χωρίς σύγχυση, χωρίς παραπλάνηση. Δεν επιδιώκουμε, ούτε ερχόμαστε να φημώσουμε τον δημόσιο διάλογο· επιδιώκουμε να τον προστατεύσουμε και να προωθήσουμε την υγειονομική παιδεία του πληθυσμού. Η δημιουργία του Γραφείου Εντοπισμού και Αντιμετώπισης Fake News αποτελεί ένα βήμα προς μια πιο ανθεκτική δημόσια υγεία. Ένα βήμα που θωρακίζει τον πολίτη, ενισχύει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς και στηρίζει την επιστημονική γνώση απέναντι στην παραπληροφόρηση. Η αλήθεια δεν πρέπει να είναι πολυτέλεια, αλλά προϋπόθεση για μια υγιή κοινωνία. Και η προστασία της δημόσιας υγείας είναι δικαίωμα όλων και ευθύνη της Πολιτείας να τη διασφαλίζει.

Η Ειρήνη Αβανδούκη είναι αναπληρώτρια υποσέχνη Υγείας.

